Česká a světová literatura do poloviny 19. století

Mgr. Olga Chudobová

Gymnázium, SOŠ a VOŠ
Ledeč nad Sázavou

esf evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Karel Čapek

VY_32_INOVACE_06_2_17_CJ

Gymnázium, SOŠ a VOŠ
Ledeč nad Sázavou

esf evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Životopisné údaje a charakteristika autora

- 1890 – 1938
- měl ještě bratra Josefa a sestru Helenu
- výchova ležela převážně na matce, která ovlivnila jeho budoucí pohled na svět
- studium na Filosofické fakultě UK v Praze, v Berlíně a Paříži
- redaktorem Národních listů, Lidových novin

Zajímavosti

- jeho manželka - herečka Olga Scheinpflugová
- napsala o jejich společném životě knihu Český román
- Mnichovská dohoda znamenala pro Karla Čapka zhroucení jeho dosavadního světa a osobní tragédii.
- měl zálibu v práci na zahradě, měl také vztah k zvířatům

Dílo

- ovlivněn vědeckotechnickou revolucí,
- vyjadřoval obavu, že technika získá moc nad člověkem obrovská slovní zásoba, používání neobvyklých slov, několikanásobných větných členů, rozvitých souvětí
- *Krakatit* – román, velmi silná trhavina, schopná zničit celý svět
- *Kniha apokryfů* – povídky, stylizuje zde historická, především biblická témata
- *Věc Makropulos* (zhudebněno L. Janáčkem) – tajemná žena Elina Makropulos má elixír mládí žije už 300 let

Válka s mloky

- protifašistický román, alegorie
- mloci - inteligentní živočichové, lidé je cvičí jako levnou pracovní sílu
- začnou organizovat svůj vlastní stát
- žádají pro sebe životní prostor
- spěje k válečnému konfliktu

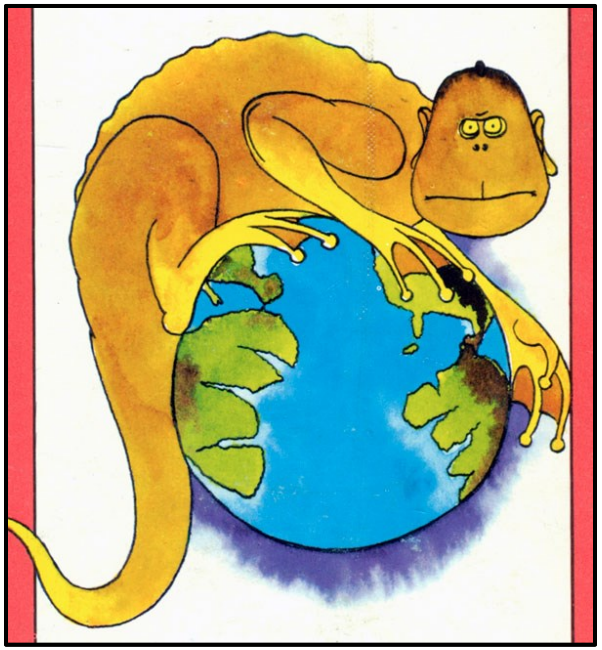

Válka s mloky

- hlavní postavy:
  - kapitán van Toch – objevil mloky, díky němu se rozšířili do celého světa
  - Chief Salamander – velitel Mloků, který si kladl požadavky
  - G. H. Bondy – obchodník, obchodovat s Mloky, záleželo mu pouze na zisku
  - pan Povondra

Ukázka

Kapitán J. van Toch pokračoval v křížovém výslechu s nemalou trpělivostí a důkladností. Ano, jsou tam čerti. Kolik? Tisíce a tisíce. Jsou velcí asi jako desetileté dítě, pane, a skoro černí. Plovou ve vodě a na dně chodí po dvou. Po dvou, sáhib, jako vy nebo já, ale přitom kývají tělem, tak tak, pořád tak tak... Ano, pane, mají také ruce, jako lidé; ne, nemají žádné drápy, spíš je to jako dětské ruce. Ne, sáhib, nemají rohy ani chlupy. Ano, ocas mají, trochu jako ryba, ale bez ocasní ploutve. A velikou hlavu, kulatou jako Batakové. Ne, neříkali nic, pane, jenom to bylo, jako by mlaskali. Když Sinhálec odřezával mušle v hloubce asi šestnácti metrů, pocítil na zádech dotek jako malých studených prstů. Ohlédl se, a bylo jich kolem sta a sta. Sta a sta, pane, plovoucích i stojících na kamenech, a všichni se dívali, co tam Sinhálec dělá. Tu upustil nůž i škeble a snažil se vyplout nahoru. Přitom narazil na několik čertů, kteří pluli nad ním, a co bylo potom, to už neví, pane.

Otázky a úkoly I

- Jaký je charakter doby, kterou román popisuje?
- Jak rozvoj fašismu souvisí s obsahem románu?
- Před čím Karel Čapek v románu varuje?
- Jak člověk pomůže mlokům a k čemu potom mloky využívá?
- Jaké vlastnosti mloků se pro člověka zdají být užitečné?
- Kdo je:
  - kapitán Van Toch
  - pan Bondy
  - pan Povondra

Otázky a úkoly II

- Jaká je kompozice románu: z jakých částí se skládá, co se čtenář dozvídá v předmluvě?
- Jaké jsou jazykové prostředky a jaký styl je v příběhu použit?
- Proč lidé nemohou nad mloky zvítězit?
- V jaké části románu je popsáno, že nebezpečí hrozí i vnitrozemskému státu – Čechám?
- Jaké poslání má román dnes, před čím varuje v jakékoliv době – ve 30. letech 20. století a v současnosti?

Použitá literatura

- K. Čapek: *Válka s mloky*, nakladatelství Tatran v Bratislavě 1975, vydání první, 31 stran, vytiskly Tiskařské závody Pravda, závod Žilina.
- *Lexikon české literatury A-G,* vedoucí redaktor PhDr. Vladimír Forst, CSc., Academia, v Praze 1985, vytiskla Severografia Most.

Poznámky